

Cylch Gorchwyl y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg

Statws y Pwyllgor

Mae'r Ombwdsmon wedi sefydlu Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg gyda rôl i gefnogi'r Ombwdsmon yng nghyswllt ei gyfrifoldebau am faterion rheoli risg a llywodraethu, drwy adolygu ehangder y sicrwydd o ran diwallu anghenion sicrwydd y Swyddog Cyfrifyddu ac adolygu dibynadwyedd ac uniondeb y sicrwydd hwn.

Aelodaeth

Dyma aelodau'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg:

- isafswm o bedwar ac uchafswm o wyth aelod allanol annibynnol (sy'n cynnig sgiliau a phrofiad penodol a geisir gan yr Ombwdsmon ac a all gynnwys rhywun o swyddfa Ombwdsmon arall)
- hyd at ddau aelod cyfetholedig.

Bydd y Cyfarwyddwr Gweithredol, Adnoddau Corfforaethol yn gweithredu fel Ysgrifennydd y Pwyllgor. Bydd yr Ombwdsmon, ac aelodau eraill y Tîm Rheoli fel y'u pennir gan yr Ombwdsmon, yn mynychu cyfarfodydd y Pwyllgor.

Cyfnod yr Aelodau Annibynnol yn y swydd fydd tair blynedd. Mae dewis gan yr Ombwdsmon i ymestyn y cyfnod hwn am dair blynedd arall.

Un o'r aelodau allanol annibynnol fydd yn Cadeirio'r cyfarfodydd. Bydd Is-gadeirydd hefyd yn cael ei benodi. Bydd yr Ombwdsmon yn penodi aelodau annibynnol o'r Pwyllgor i fod yn Gadeirydd ac Is-gadeirydd ar sail argymhelliad y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg. Pe bai'r Ombwdsmon yn penderfynu peidio â derbyn argymhelliad y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg, caiff penderfyniad yr Ombwdsmon ei nodi yng nghofnodion cyfarfod y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg.

Rôl a chyfrifoldebau'r Pwyllgor

Bydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn craffu ac yn rhoi cyngor i'r Swyddog Cyfrifyddu ar y canlynol:

- y prosesau strategol ar gyfer risg, rheolaeth a llywodraethu a'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol;
- y cynlluniau Strategol a Busnes drafft ar sail cydymffurfiaeth, darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd i gydnabod y gofyniad gyda'r archwiliad blynyddol i roi cyfrif am ddefnyddio cronfeydd;
- polisiau cyfrifyddu, cyfrifon, gan gynnwys y broses ar gyfer adolygu'r cyfrifon cyn eu cyflwyno i'w harchwilio, lefelau'r gwallau a nodwyd, a llythyr sylwadau'r rheolwyr at yr archwilwyr allanol;
- y gweithgarwch arfaethedig a chanlyniadau'r archwiliad mewnol ac allanol;
- pa mor ddigonol yw ymateb y rheolwyr i faterion a ganfuwyd gan weithgarwch archwilio, gan gynnwys llythyr y rheolwyr archwilio allanol;

- sicrwydd sy'n ymwneud â gofynion llywodraethu corfforaethol y sefydliad;
- (pan fo'n briodol) cynigion ar gyfer tendro am wasanaethau Archwilio Mewnol neu ar gyfer prynu gwasanaethau nad ydynt yn ymwneud ag archwilio gan gontractwyr sy'n darparu gwasanaethau archwilio;
- polisïau gwrth-dwyll, prosesau chwythu'r chwiban, a threfniadau ar gyfer ymchwiliadau arbennig;
- trefniadau parhad busnes;
- trefniadau Iechyd a Diogelwch;
- bydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn adolygu ei effeithiolrwydd ei hun yn rheolaidd hefyd.

Hawliau

Caiff yr Ombwdsmon a'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg wneud y canlynol:

- cyfethol aelodau am gyfnod o amser (heb fod yn fwy na blwyddyn) i ddarparu'r sgiliau, yr wybodaeth a'r profiad arbenigol sydd eu hangen ar y Pwyllgor ar adeg benodol;
- gofyn am gyngor ad-hoc arbenigol, ar yr amod bod hynny o fewn y gyllideb.

Mynediad

- Bydd gan gynrychiolydd yr Archwiliad Mewnol a chynrychiolydd yr Archwiliad Allanol fynediad rhydd a chyfrinachol at Gadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg.

Cyfarfodydd

- Bydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn cwrdd o leiaf bedair gwaith y flwyddyn. Caiff Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg neu'r Ombwdsmon alw cyfarfodydd ychwanegol, fel sydd angen yn eu barn nhw.
- Bydd gofyn bod o leiaf dri aelod annibynnol o'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn bresennol er mwyn i'r cyfarfod gael ei ystyried yn gyfarfod â chworwm.
- Os na fydd Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn gallu bod yn bresennol mewn cyfarfod, bydd yr Is-gadeirydd yn cymryd y gadair neu os nad yw'r is-gadeirydd chwaith yn gallu bod yn bresennol, bydd aelod annibynnol arall yn cymryd y gadair.
- Fel arfer bydd yr Ombwdsmon yn mynychu cyfarfodydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg; Cyfarwyddwr Gweithredol, Adnoddau Corfforaethol; Cyfarwyddwr Gweithredol, Gwaith Achos a Chyfreithiol; Pennaeth Gwasanaethau TG; y Rheolwr Cyllid; cynrychiolwyr Archwilio Mewnol; a chynrychiolwyr Archwilio Allanol.
- Caiff y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg ofyn i unrhyw swyddog arall o'r swyddfa fynychu er mwyn ei gynorthwyo gyda'i drafodaethau ynglŷn ag unrhyw fater.
- Caiff y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg wahodd pobl neu gyrff eraill i fynychu cyfarfodydd er mwyn rhoi cyngor proffesiynol neu wybodaeth am unrhyw fater y mae'r Pwyllgor yn ystyried ei fod yn berthnasol ar gyfer cyflawni ei swyddogaethau'n briodol.
- Caiff y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg ofyn i unrhyw un, neu bawb, sy'n arfer mynychu'r cyfarfod ond nad ydynt yn aelodau, adael yr ystafell er mwyn hwyluso trafodaeth agored ac onest ar faterion penodol.

Datgan Buddiannau Aelodau

Mae'n ofynnol i aelodau ddatgan unrhyw fuddiant personol yn unol â Pholisi OGCC ar Ddatgan Buddiannau yng nghyswllt aelodau'r Panel Cyngori a'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg.

Gofynion o ran Gwybodaeth

Ar gyfer pob cyfarfod, rhoddir y canlynol i'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg:

- adroddiad yn crynhoi unrhyw newidiadau sylweddol i Gofrestr Risgiau'r sefydliad, yn ogystal â rhestr o eitemau risg Uchel a Chanolig;
- adroddiad cynnydd gan gynrychiolydd Archwilio Mewnol yn crynhoi'r canlynol:
 - y gwaith a gyflawnwyd (a'i gymharu â'r gwaith a fwriadwyd);
 - materion allweddol sy'n deillio o waith Archwilio Mewnol;
 - ymateb y rheolwyr i'r argymhellion archwilio;
 - newidiadau i'r Cynllun Cyfnodol;
 - unrhyw faterion yn ymwneud ag adnoddau sy'n effeithio ar y gwaith o gyflawni amcanion Archwilio Mewnol.
- adroddiad neu adroddiadau am unrhyw achosion arwyddocaol o dorri fframwaith rheoli'r sefydliad, twyll ariannol, colledion, gwaredu asedau, dileu, caffael y tu allan i'r trefniadau arferol ac unrhyw faterion eraill y mae'r Pwyllgor yn gofyn am adroddiad arnynt ymhob un o'i gyfarfodydd.

Bydd y cynrychiolydd Archwilio Allanol yn adrodd fel y bo'n briodol ar unrhyw waith a wnaed a'r canfyddiadau sy'n dod i'r amlwg.

Pan fo'n briodol, rhoddir y canlynol i'r Pwyllgor hefyd:

- y Strategaeth Archwilio Mewnol;
- cynigion ar gyfer Cylch Gorchwyl yr Archwiliad Mewnol;
- copi o'r holl adroddiadau archwilio mewnol a gyhoeddwyd;
- Barn ac Adroddiad Blynyddol yr Archwiliad Mewnol;
- unrhyw adroddiadau sicrhau ansawdd ar y swyddogaethau Archwilio Mewnol ac Allanol;
- cyfrifon drafft y sefydliad;
- y Datganiad Llywodraethu Blynyddol drafft;
- adroddiad ar unrhyw newidiadau i bolisiâu cyfrifyddu;
- Adroddiad ISA 260 Archwilio Mewnol a llythyr y rheolwyr mewn perthynas â hynny;
- adroddiad llafar ar y cydweithio rhwng gwaith Archwilio Mewnol ac Allanol;
- cynigion ar gyfer tendro ar gyfer gwasanaethau Archwilio Mewnol neu Allanol neu ar gyfer prynu gwasanaethau nad ydynt yn ymwneud ag archwilio gan gontractwyr sy'n darparu gwasanaethau archwilio;
- unrhyw newidiadau i'r polisi a'r strategaeth rheoli risg;
- unrhyw newidiadau i bolisiâu gwrth-dwyll, prosesau chwythu'r chwiban, a threfniadau ar gyfer ymchwiliadau arbennig;
- cynigion ar gyfer newidiadau sylweddol i unrhyw elfennau o'r fframwaith rheoli.

Adrodd

- Bydd pob cyfarfod y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn cael ei gofnodi mewn cofnodion a fydd yn cael eu cymeradwyo yn y cyfarfod nesaf.
- Yn dilyn cymeradwyaeth gan y Pwyllgor, bydd cofnodion cyfarfodydd yn cael eu cyhoeddi ar wefan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.

- Bydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn rhoi Adroddiad Blynyddol i'r Swyddog Cyfrifyddu, wedi'i amseru i ategu'r gwaith o lunio'r cyfrifon a'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol, gan grynhoi ei gasgliadau o'r gwaith a wnaed yn ystod y flwyddyn.

- Sylwch: Er mwyn osgoi unrhyw amheuaeth ac yn unol â'r Cylch Gorchwyl hwn, nid oes gan y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg nac unrhyw aelodau unigol unrhyw rôl na chylch gwaith yng nghyswllt penderfyniadau am waith achos a wneir gan OGCC a rhoi cyngor yn unig yw eu gwaith mewn materion gweithredol.

Cymeradwywyd gan y Tîm Rheoli ar 09 Gorffennaf 2025
Cadarnhawyd gan y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg ar 23 Gorffennaf 2025
Adolygiad Nesaf: Gorffennaf 2026